

KAM SMĚŘUJE EVROPSKÁ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI

LENKA KOCOURKOVÁ

Abstrakt

Příspěvek se zaměřuje na příčiny a důsledky zvyšující se nezaměstnanosti a s ní spojené rostoucí sociální problémy ve státech Evropské unie. Cílem je ukázat směr, kam kráčí evropská politika zaměstnanosti, a zdali je tento směr správný.

Řešena je především otázka nezaměstnanosti mladých lidí. Jsou rozebrány dopady tohoto vzrůstajícího fenoménu na ekonomiku a řešení jednotlivých zemí.

Klíčová slova

Nezaměstnanost, dluhová krize, sociální politika, trh práce.

Úvod

Ve státech Evropské unie je již více než 25 mil. lidí bez práce. Bezkonkurenčně jde o nejvyšší počet nezaměstnaných. Evropská unie je v současné době jediným významným světovým regionem, kde nezaměstnanost stále roste. Od roku 2008 se dramaticky zvedl počet nezaměstnaných mladých lidí ve věku 15-24 let v Evropské unii více než o jeden milion. V současné době je již pět milionů mladých lidí, kteří nemohou najít práci. Situace na trhu práce nastupující generace je alarmující – každý pátý člověk marně hledá práci, téměř 7,5 mil. mladých lidí nepracuje ani se nevzdělává a mladí lidé jsou nejpočetnější skupinou se zkušeností s dlouhodobou nezaměstnaností. Evropská komise přijala v roce 2011 iniciativu „Příležitosti pro mladé“, ve které vyzvala k posílení partnerství mezi Komisí a vládami jednotlivých členských států, zejména v zemích s nejvyšší mírou nezaměstnanosti mladých. Na počátku roku 2013 Evropská komise zvýšila tlak na členské státy, aby pro mladé lidi vytvořily lepší podmínky na trhu práce a umožnily jim snazší přístup k zaměstnání nebo je přiměly k návratu na trh práce, pokud jej již opustili.

1 Současná situace v oblasti nezaměstnanosti

Během období 2008 a 2009 zažily členské státy hospodářský pokles, který se po určité časové prodlevě projevil propadem na trhu práce. Míra nezaměstnanosti v rámci celé Evropské unie se po nástupu krize zvýšila od minima 7,1 % v roce 2008 na 10,5 % v roce 2012. V průběhu předchozích deseti let byla míra nezaměstnanosti na nejnižší úrovni i díky stabilnímu ekonomickému růstu většiny členských států. Podle výsledků Eurostatu bylo v květnu 2013 v zemích Evropské unie 26,5 mil. nezaměstnaných. V rámci podskupin populace jsou nejvíce ohroženy ženy, mladí lidé a uchazeči s nejnižším vzděláním.

Míra nezaměstnanosti u žen se pohybovala kolem 10,5 % v rámci celé EU (tj. 11 609 000 osob). Nejvíce nezaměstnaných žen je ve Španělsku (2,6 mil.) a Řecku (1,5 mil.). Nejmenší komplikace s hledáním zaměstnání mají ženy na Maltě, v Lucembursku, na Kypru, v Norsku a v Estonsku. Nejohroženější věkovou kategorií jsou mladí lidé do 25ti let. Míra nezaměstnanosti u této skupiny se pohybuje kolem 23 % v evropském průměru. Ve 14 z 27 zemí je míra nezaměstnanosti vyšší než evropský průměr. Ve Španělsku a Řecku je dokonce dvojnásobná. Rozdíl v míře nezaměstnanosti u lidí s nejnižším a nejvyšším dosaženým vzděláním je 12,5 %. U pracovníků s nejnižším vzděláním je průměrná nezaměstnanost v rámci celé Evropské unie 18,6 %. V této kategorii je nejvyšší míra na Slovensku (43,5 %), v Litvě (35,9 %), ve Španělsku (34,9 %), nejnižší míra je v Rumunsku (6,7 %), Rakousku (9 %), Lucembursku (10,5 %). U lidí s nejvyšším dosaženým vzděláním je průměrná míra nezaměstnanosti v Evropské unii 6,3 %. V této kategorii je nejvyšší míra v Řecku (18,8 %), Španělsku (16,1 %) a Portugalsku (13,4 %) a nejnižší míra je v Rakousku (2,2 %), Německu (2,3 %), Lucembursku (2,8 %) a České republice (2,9 %). Lidé s nejnižším vzděláním jsou tak ohroženi nezaměstnaností 3x více než lidé s nejvyšším vzděláním a 2x více než lidé se středním vzděláním. Rostoucím problémem je dlouhodobá nezaměstnanost (tedy nezaměstnanost delší než dvanáct měsíců). S tou mělo v roce 2012 zkušenost téměř 45 % nezaměstnaných.

V roce 2012 bylo celkem 5 560 000 mladých lidí bez práce. V deseti členských státech dosáhla míra nezaměstnanosti více než 25 %, a to v Itálii (35,3 %), Portugalsku (37,7 %), Irsku (30,4 %), Bulharsku (28,1 %), na Kypru (27,8 %), v Lotyšsku (28,4 %), Maďarsku (28,1 %), na Slovensku (34 %), v Polsku (26,5 %) a Litvě (26,4 %). V Řecku a Španělsku míra překročila 50 %. Mladí lidé tak své rodné země opouštějí a posouvají se více na sever. Mezi populární destinace, kam míří nejvíce nezaměstnaných mladých lidí z jihu Evropy, patří Německo, Rakousko, Nizozemsko, Belgie, Velká Británie a Polsko. Problém představují

i mladí lidé, kteří předčasně ukončí školní docházku a nezískají požadovanou kvalifikaci. Jejich uplatnění na trhu práce je složitější a musí překonávat více překážek na cestě k získání zaměstnání. V evropském průměru nedostuduje téměř 14 % mladých lidí. Nejčastěji opouští studia mladí lidé na Maltě, v Portugalsku, v Itálii, ve Španělsku, v Řecku a Rumunsku. Evropská unie chce snížit předčasné ukončování školní docházky na 10 %. Formuje se nový fenomén tzv. „NEET“ (z angl. Not in Employment, Education or Training – mladí lidé, kteří nejsou zapojeni do jakékoli formy zaměstnání, vzdělávání nebo odborné přípravy). Náklady na dávky vyplácené NEETS představují ušlé příjmy a daně odhadované Eurofondem ve výši 153 miliard EUR ročně.

2 Příčiny zvyšující se nezaměstnanosti

2.1 Ekonomická situace v oblasti Evropské unie

Zatímco hrubý domácí produkt v letech 2005 - 2008 stabilně stoupal ve všech členských zemích, v roce 2009 se propadl (opět ve všech členských státech). V následujících třech letech docházelo k mírnému oživení a růstu. Ale teprve až v roce 2012 byl HDP převážné většiny zemí vyšší než HDP v roce 2008. Deseti zemím (Česká republika, Irsko, Řecko, Španělsko, Itálie, Lotyšsko, Maďarsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko) se to ale nepodařilo a jejich HDP se pohybuje stále ještě na nižší úrovni, než tomu bylo v roce 2008.

Dále lze od roku 2008 sledovat výkyvy v indikátoru domácí poptávky. Průměrný pokles Evropské unie byl v roce 2009 v porovnání s rokem 2008 4,4 %. Hlubší pokles zaznamenalo např. Estonsko, kde domácí poptávka propadla o téměř 22 %, v Lotyšsku o 27 %, v Litvě o 25 % a na Islandu téměř 20 %. Dvouciferný pokles zastihl ještě Bulharsko, Irsko, Maďarsko, Rumunsko a Slovensko. Hrubý konsolidovaný státní dluh členských zemí se v roce 2009 zvýšil v průměru o 9 %. Nejvíce vzrostlo zadlužení v Irsku (o 20,3 %), na Islandu (o 17,5 %), v Lotyšsku (o 17,1 %), v Řecku (o 16,8 %) a ve Velké Británii (o 15,1 %). Průměrné zadlužení na konci roku 2012 bylo 86 %. Tuto hranici přesáhla Belgie (99,6 %), Francie (90,2 %), Island (99 %), Velká Británie (90 %) a velmi výrazně ji překročilo Irsko, Portugalsko, Itálie a Řecko. Zadlužení těchto zemí přesáhlo 100 % HDP (Irsko 117,6 %, Itálie 127 %, Portugalsko 123,6 %, Řecko 156,9 %).

2.2 Minimální mzda

Práce za minimální mzdu je pro mnoho lidí akceptovatelná pouze při vstupu do prvního zaměstnání. Pokud již lidé v zaměstnání získají zkušenosti a rozvinou své

dovednosti, zvyšují tím svou produktivitu, a očekávají také zvýšení svého příjmu. Každé zvýšení mezd ovšem znamená pro zaměstnavatele zvýšení nákladů. Čím vyšší bude minimální mzda, kterou musí zaměstnavatelé svým zaměstnancům garantovat, tím více budou zaměstnavatelům stoupat náklady, a tím méně zaměstnanců budou ochotni nabírat.

2.3 Vysoké náklady na zaměstnance

Na zvýšení mezd mohou zaměstnavatelé zareagovat snížením počtu zaměstnanců nebo úpravou pracovní doby. Zaměstnanci tak budou v situaci, že jejich hodinová mzda vzroste, ale nebudou již pracovat tak dlouho jako dříve, aby si mohli vydělat více. Ve výsledku může paradoxně nastat i situace, že hodinová mzda vzroste, ale měsíční mzda klesne (díky snížení pracovní doby). Měsíční mzdové náklady se v členských zemích pohybují od 435 EUR do 4.500 EUR podle jednotlivých odvětví.

2.4 Syndrom „moderní společnosti“

Vyskytuje se v podobě vysokých investic do robotizace a automatizace zejména v průmyslové oblasti a investic do inovací ve službách a způsobuje velký úbytek pracovních míst. Manuální pracovní místa tak mizí. Společnost nahrazuje vše stroji a lidé jsou postaveni před nelehký úkol: vytvořit nová pracovní místa, kde se uplatní oni sami a jejich práce bude smysluplná a bude přinášet hodnotu.

2.5 Migrace za prací

Evropané jsou ke svému rodnému městu a zemi mnohem více vázáni než např. Američané, kteří se během života několikrát přestěhují za prací. Dalšími důvody, proč Evropané nehledají práci v cizině, jsou především přetrvávající jazykové bariéry (Evropská unie má 23 oficiálních jazyků), náklady na pořízení bydlení v cizí zemi.

2.6 Systémy sociální ochrany

Mnoho občanů jednoduše pracovat nechce, a to díky nastaveným sociálním sítím, které oslabují motivaci najít si práci nebo se za prací stěhovat. Velikost výdajů sociální ochrany byla v roce 2010 nejnižší v poměru k HDP v Rumunsku, Lotyšsku a Bulharsku, kde dosahovaly kolem 18 % a nejvyšší ve Francii a Dánsku, kde přesahovaly 33 %.

3 Důsledky nezaměstnanosti

3.1 Psychické a sociální problémy nezaměstnaných

Delší zkušenost s nezaměstnatelností sebe sama může vést ty, kteří spadnou do pasti nezaměstnanosti k rozhodnutí, aby po čase přestali aktivně práci hledat. Tímto krokem ztrácí kontakt s trhem práce a povědomí o pracovních nabídkách. Nejsou motivováni, aby rozvíjeli své schopnosti a dovednosti. To má dopad na fyzické a psychické zdraví nezaměstnaného, např. ztráta důvěry ve vlastní schopnosti, stres, negativní pohled na život apod. Psychické zatížení vyplývající ze ztráty pracovního příjmu (snížení životní úrovně) a z narušení dosavadních společenských vztahů způsobuje růst nemocnosti. Nezaměstnaný ztrácí svou kvalifikaci a pracovní návyky. Svým chováním vůči okolí se může ocitnout v sociální izolaci. Ztráta finanční opory může způsobit silné omezení rodinného provozu. Může vést i ke změně postavení jedince v rodině, zejména těžce tuto změnu snáší muži v rodinách s tradiční rolí otce živitele. Díky neschopnosti hradit základní závazky se nezaměstnaní stále častěji propadají do dluhových pastí. Výrazným sociálním dopadem nezaměstnanosti je destrukce etických hodnot nezaměstnaných a s ní spojené patologické jevy jako kriminalita, alkoholismus, závislosti, patologické hráčství, prostituce apod.

3.2 Ekonomické ztráty

Z ekonomického hlediska je vzrůstající nezaměstnanost citelným zásahem do příjmové strany rozpočtů jednotlivých zemí, a to jak na daních, tak na příspěvcích na sociální ochranu proti nezaměstnanosti a chudobě. Nezaměstnaní do těchto systémů sami nepřispívají, ale naopak z nich čerpají. Dochází tak k nárůstu státních sociálních výdajů, které nejsou kompenzovány zvýšený inkasem na straně příjmů (díky nižší koupěschopnosti obyvatelstva je nižší inkaso DPH a spotřebních daní). Vlády jsou nuceny hledat potřebné finanční prostředky v jiných kapitolách svých rozpočtů. Problém vzniká i v průběžných systémech sociálního zabezpečení, kde chybí prostředky vybrané na výplaty aktuálních důchodů.

3.3 Riziko "odlivu mozků"

Jednotlivé členské státy jsou ohroženy odchodem těch nejlepších do bohatších zemí právě proto, že jim domovské země nejsou schopny nabídnout potřebné zázemí pro práci. Ztráty mohou být jak v jednotlivých hospodářských oblastech, kde může dojít k zastarávání

technologických nebo výrobních postupů, až po hrozbu ztráty konkurenceschopnosti, tak ve snižování HDP.

3.4 Chudoba a sociální vyloučení

V celé Evropské unii je chudobou ohroženo téměř 25 % všech obyvatel. Nejvyšší riziko je v Bulharsku, Rumunsku, Lotyšsku, Litvě a Řecku. Nejvýraznější dopady jsou vidět v Řecku, kde některé části společnosti, které se před pěti lety řadily mezi střední či nižší střední třídu, jsou dnes „novými chudými“ (až 90% řeckých rodin, které žijí v chudých čtvrtích, spoléhá na charitativní organizace).

4 Reakce Evropské unie na nezaměstnanost mladých lidí

V rámci strategie Evropa 2020 je jednou z priorit 75% zaměstnanost obyvatelstva ve věku 20 – 64, a v souvislosti s tím snížení osob ohrožených chudobou o 20 mil. lidí. Zlepšení situace na trhu práce by mělo přinést dočasné snížení příspěvků na sociální zabezpečení, systémy různých forem dotací práce, flexibilní úpravy pracovní doby a odstranění daňových překážek. Členské státy obdržely doporučení jak usnadnit mladým lidem přechod ze školy do pracovního procesu. Toto doporučení na podporu zaměstnávání mladých je tzv. „záruka pro mladé“ (na základě zkušeností v Rakousku a Finsku), kterou mají členské státy zajistit, že mladí lidé do 25 let budou do čtyř měsíců od ukončení formálního vzdělání buď přijati do zaměstnání, nebo se budou dále vzdělávat nebo se zúčastní stáží. Na vytvoření záruk mohou členské státy využít finančních prostředků Evropského sociálního fondu.

Cílem Evropské unie je usnadnit mobilitu mladých lidí, aby se ulevilo zemím více postiženým recesí a mohla se naplnit pracovní místa v jiných členských státech. Evropská komise přistupuje ke zvýšení mobility modernizací sítě EURES (EUROpean Employment Services – Evropské služby zaměstnanosti). Dále je realizována podpora mobility ve vzdělání jako příležitost pro mladé lidi získat nové odborné schopnosti, rozvinout lingvistické a mezikulturní dovednosti. Pomocí má vytvoření karty Mládež v pohybu. Jejich majitelé (studenti, žáci, učni, stážisté, výzkumníci a dobrovolníci) budou mít ulehčený integrační proces v cizí zemi. A také Evropský znalostní pas založený na stávajících prvcích Europassu. Nový pas bude obsahovat schopnosti, které lidé během svého života vzděláváním získali.

V únoru 2012 vznikly Akční týmy pro zaměstnanost mladých lidí na pomoc osmi členským státům s nejvyšší mírou nezaměstnanosti mladých (Řecko, Irsko, Itálie, Lotyšsko,

Litva, Portugalsko, Slovensko a Španělsko). Do začátku roku 2012 bylo na pomoc vyčleněno 16 miliard EUR pro 780 000 mladých lidí a 55 000 malých a středních podniků.

Opatření v jednotlivých členských státech:

- **Řecko** obdrželo finanční pomoc ve výši 517 milionů EUR pro podporu 350 000 mladých lidí, z toho se financuje dočasné zaměstnávání nezaměstnaných mladých lidí do 35 let v komunitních pracovních programech v odvětví kultury, "Poukázka pro vstup na trh práce", která spojuje odbornou přípravu se zaměstnáním po dobu 5 měsíců a zaměřuje se na 45 000 mladých nezaměstnaných do 29 let a dále teoretická odborná příprava pro 1 000 nezaměstnaných námořníků do 29 let.
- **Irsko** směřuje 25 milionů EUR do programu *Youthreach*, který poskytuje vzdělání, školení a pracovní zkušenosti mladým lidem, kteří předčasně ukončili školní docházku a nemají tak žádnou kvalifikaci ani odbornou přípravu.
- **Itálie** bojuje s nezaměstnaností pomocí plánu zaměstnatelnosti převážně na Sicílii. Z něj by mělo mít prospěch přibližně 50 000 mladých lidí, 65 300 studentů z jižní části země a přinese 13 000 míst v programech mobility Erasmus a Leonardo da Vinci.
- **Lotyšsko** modernizuje vybavení a zařízení škol odborného vzdělávání v rozpočtu 62 milionů EUR a podporuje mladé lidi, kteří usilují o získání nové kvalifikace celkovou částkou 11 milionů EUR.
- **Litva** nabízí nové programy odborného vzdělávání pro 6 000 mladých lidí a 12 000 mladých podnikatelů může využít mentoringu nebo odborného vedení.
- **Portugalsko** vytvoří příležitosti pro 90 000 mladých lidí (např. stáže v klíčových hospodářských odvětvích).
- **Slovensko** vyčlenilo 70 milionů EUR na vytvoření 13 000 pracovních míst v oblastech s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. Dalšími 225 mil. EUR podporuje malé a střední podniky, které zaměstnávají nové mladé pracovníky.
- **Španělsko** investovalo 135 mil. EUR na veřejné služby zaměstnanosti s cílem pomoci mladým lidem nalézt práci.

Ostatní členské státy přijímají následující opatření v boji proti nezaměstnanosti:

- **Řecko** snížilo minimální mzdu pro pracovníky do 25 let.

- **Finsko** zahájilo program Záruky pro mládež a nabízí mladým lidem práci nebo stáže do 3 měsíců od doby, kdy se stali nezaměstnanými.
- V **Rakousku** je prioritou podpora učňů a společností nabízejících učňovská místa včetně právního poradenství a zprostředkování.
- V **Belgii** byly zavedeny stáže pro nezaměstnané do 25 let, kteří nenajdou práci do šesti měsíců.
- V **Bulharsku** jsou stáže podporovány v centrálních a regionálních úřadech veřejné správy, se 6ti měsíci školení v soukromých společnostech pro mladé lidi bez pracovních zkušeností do 29 let. Dále se podpora stáží zaměřuje na mladé lidi se zdravotním postižením.
- V **Irsku** jsou stáže pro 5 000 mladých lidí v době trvání od 6 do 9 měsíců.
- Ve **Španělsku** byly učiněny kroky k vytvoření dvojího systému odborného vzdělávání. V Polsku začal pilotní projekt pro nezaměstnané do 30 let, kteří mají k dispozici lektora, mohou využít stáže a poukázky na odbornou přípravu.
- Ve **Slovinsku** mají nezaměstnaní do 30 let možnost získat zaměstnání na dobu 15 měsíců.
- Ve **Švédsku** vláda stimuluje firmy, aby nabízely učňovská pracovní místa, dotací 2.750 EUR na žáka a rok.
- V **Německu** mají mladí lidé z rodin imigrantů lepší možnosti, aby vstoupili do programu odborného vzdělávání.
- V **Litvě** jsou mzdy a výdaje na zaměstnávání mladých lidí do 29 let dotovány projektem "Zvýšení zaměstnanosti mladých lidí ". A v rámci projektu "Podpora pro první práci" se část platu mladého zaměstnance, který je zaměstnán poprvé, vrací zaměstnavateli.
- **Lotyšsko** nabízí nezaměstnaným od 15 do 24 let možnost, aby si během 9 týdnů zkusili tři různá povolání v odborných vzdělávacích institucích.
- **Maďarsko** poskytuje zaměstnavatelům mladých lidí plnou náhradu mzdy (včetně hrubé mzdy a příspěvků na sociální zabezpečení).
- **Malta**, v rámci „Programu podpory zaměstnanosti“, nabízí 26 týdnů mzdové dotace zaměstnavatelům, kteří zaměstnají osoby mladší 25 let.
- **Česká republika** hradí náklady na stáže ve firmách absolventům a lidem, kteří nemají pracovní zkušenosti a potřebují dokončit svou kvalifikaci.

- V **Rumunsku** jsou podniky, které zaměstnávají mladé pracovníky do 25 let, osvobozeny od placení příspěvků sociálního pojištění.
- **Slovensko** podporuje zaměstnávání mladých lidí do 29 let v soukromém sektoru až na úroveň minimálních nákladů práce (minimální mzda a příspěvky zaměstnavatele na pojištění), a to nejvýše po dobu jednoho roku.

Závěr

Mladí lidé jsou zranitelní, protože při získávání prvního zaměstnání nemají dostatek odborných zkušeností a pracovní návyky, mají omezený přístup k finančním zdrojům, a tím i omezené možnosti k vytváření spokojeného sociálního zázemí nebo začít podnikat. Jejich nízké pracovní příležitosti na trhu jsou podtrženy nízkou mzdou a nejistotou trvalého příjmu. Někteří mladí lidé jsou v nevýhodě kvůli strukturálním problémům oblasti, v níž žijí, nebo jsou ohroženi různými formami diskriminace. Nezaměstnanost mladých není pouze ekonomický problém, mladí nezaměstnaní netvoří nové generace, jsou vystaveni riziku kriminality a sociálního vyloučení. Stále více se tak hovoří o tzv. „ztracené generaci“. Nečinnost vlád v oblasti nezaměstnanosti mladých lidí může pro jednotlivé státy znamenat snížení populace (mladí lidé nebudou zakládat rodiny z obavy, že nebudou schopni zajistit základní podmínky pro život), radikalizaci společnosti (kdy se mladí lidé přikloní k radikálním politickým hnutím) a hrozbu, že takový způsob života přebere i následující generace. Nezaměstnaní mladí lidé nevytváří žádné hodnoty a nenesou žádnou přidanou hodnotu. Vývoj státu se tak může zpomalit (v extrémních případech i zastavit). Zaměstnavatelé nebudou chtít investovat v zemích, kde nebudou moci získat inovativní a kreativní zaměstnance, kteří se rekrutují především z mladých lidí. To vše může jednotlivým státům přinést pouze hospodářské problémy. Evropská unie směřuje svou pomoc nezaměstnaným mladým lidem především do oblasti vzdělávání, podpory mobility a podpory začínajících podnikatelů. Důraz klade na dokončování studia (a tím snižování počtu těch, kteří opustí studia předčasně), na další zvyšování kvalifikace (a tím i konkurenceschopnosti na trhu práce), zvýšení atraktivnosti učňovského školství, na využívání mezinárodních výměnných programů. V návaznosti na tato opatření činí jednotlivé státy konkrétní opatření na přivedení mladých lidí zpět na trh práce. Nejčastěji se jedná o různé formy podpory stáží, učňovského vzdělávání a veřejné služby při hledání práce. Objevují se i finanční úlevy pro firmy vytvářející místa pro mladé, ať je to již formou dotací těchto míst (např. plná nebo částečná

úhrada mezd mladých lidí), nebo daňových úlev (osvobození od placení povinných příspěvků zaměstnavatelů do sociálních systémů u mladých zaměstnanců, nižší odvody daní z příjmů).

Významným konkrétním opatřením je doporučení Evropské komise pro všechny členské státy, aby zajistili, že mladí lidé do 25 let budou do čtyř měsíců od ukončení formálního vzdělání buď přijati do zaměstnání, nebo se budou dále vzdělávat nebo se zúčastní stáží. Vystává však otázka, zda tyto kroky skutečně zajistí získání dlouhodobého zaměstnání pro mladé. Jednotlivé členské státy se mohou vydat cestou dotací mezd pro zaměstnavatele, kteří zaměstnají po stanovenou dobu mladé lidi, cestou úlev na platbách povinného pojištění nebo např. zakotvit do právních norem, aby každá společnost s určitým počtem zaměstnanců zaměstnala daný počet mladých lidí. Tato opatření mohou mít za následek určitou deformaci pracovního trhu. V případě dotací nebo finančních úlev mohou zaměstnavatelé k mladým lidem přistupovat jako k zaměstnancům na sezonní práce – budou pro ně zajímaví po dobu, kdy budou moci čerpat dané úlevy. Ve chvíli, kdy zaměstnavatelé úlevy vyčerpají, může nastat situace, kdy se mladí lidé opět stanou nezaměstnanými a budou opět hledat práci. Existuje určitá hrozba, že takto zaměstnaní mladí lidé budou nabíráni jen z důvodu, že se stanou pro zaměstnavatele levnější pracovní silou, a ne z důvodu, že je zaměstnavatelé opravdu potřebují a jsou ochotni nabídnout jim jistotu dlouhodobého zaměstnání. Mladí lidé tak nemusí získat další pracovní dovednosti a nebudou mít příliš příležitostí rozvíjet své schopnosti. Nejistota dlouhodobého zaměstnání může u mladých lidí snižovat naději na zakládání rodin a žít „běžného“ života.

Hospodářská situace jednotlivých členských států nedává příliš šancí mladým lidem, aby začali jako mladí podnikatelé. Pokud by tomu tak bylo, mnoho mladých by se na pole podnikání již dávno pustilo. Finanční i administrativní překážky při vstupu do podnikání nepodporují v mladých lidech chuť zadlužovat se již na startu. To je demonstrováno např. v odporu proti školnému na vysokých veřejných školách, kde je ze strany studentů označováno jako dluh, který bude pro mnohé jako koule na noze (zejména v postkomunistických zemích, kde bylo školství spíše bezplatnou službou). Je tedy nutné obrátit pozornost k zaměstnavatelům. I přes to, že trh práce je nasycen nabídkou práce jednotlivců a zaměstnavatelé si mohou vybírat, stále zůstává převis nabídky nad poptávkou. Zaměstnavatelé jsou ekonomickými subjekty, kteří vždy budou chtít vyrobit s nejnižšími náklady a prodat s nejvyššími zisky. Pokud bude pro zaměstnavatele pořízení jednoho stroje, který vykoná stejnou práci jako 3 lidé, levnější, zvolí stroj, který si nestěžuje, nežádá vyšší mzdu, nepotřebuje pracovní přestávky. Lidská práce jako vstupní statek je pro zaměstnavatele příliš drahý. Jedním z prvků, jak motivovat zaměstnavatele k přijímání nových zaměstnanců,

je ušetřit jim mzdové náklady. V tomto případě tedy přehodnotit směrem dolů procentuální zatížení zaměstnavatelů v oblasti povinných odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

Mladí lidé mají první možnost získat práci při absolvování školních praxí nebo stáží. V tomto směru je úzká spolupráce zaměstnavatelů se vzdělávacími zařízeními velice prospěšná. Zaměstnavatelé tak získají příležitost si potenciálního zaměstnance bezplatně vyzkoušet na různých pracovních pozicích. Vzdělávací zařízení mohou na druhé straně získat cenné informace, které profese jsou nejvíce žádané a potřebné. Mohou následně poskytnout mladým lidem přesně cílenou pracovní kvalifikaci, která jim umožní lépe se uplatnit na trhu práce.

Literatura

[1] Akční týmy pro zaměstnanost mladých lidí. *Europa.eu*. [online]. [2013-08-26]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/barroso/report_cs.pdf>

[2] Apel žádá záchranný plán pro mládež. *Presseurop.eu*. [online] 16.08.2012 [2013-08-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/news-brief/2532651-apel-zada-zachranny-plan-pro-mladez>>

[3] BÁRTA, Miroslav; KOVÁŘ, Martin. *Kolaps a regenerace: cesty civilizací a kultur : minulost, současnost a budoucnost komplexních společností* 1. Vydání. Praha : Academia, 2011. 813 s. ISBN 978-80-200-2036-9.

[4] Budeme si muset zvyknout. *Presseurop.eu*. [online] 27.06.2013 [2013-08-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/3916901-budeme-si-muset-zvyknout>>

[5] BUCHTOVÁ, Božena. *Psychické důsledky dlouhodobé nezaměstnanosti*. [online] 30.01.2007 [2013-09-05]. Dostupné z WWW: <<http://hrm.ihned.cz/c1-20305490-psychicke-dusledky-dlouhodobе-nezamestnanosti>>

[6] Commission proposes rules to make Youth Employment Initiative a reality. *Europa.eu*. [online] 12.03.2013 [2013-08-30]. Dostupné z WWW: <<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=1829&furtherNews=yes>>

[7] Co teď s Irskem? *Presseurop.eu*. [online] 22.11.2010 [2013-08-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/398881-co-ted-s-irskem>>

[8] Čtyři body, jak změnit směřování EU (Stanovisko DGB). *Cmkos.cz*. [online] 21.03.2012 [2013-08-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.cmkos.cz/studie-ekonomicke-analyzy-prognozy/3341-3/ctyri-body-jak-zmenit-smerovani-eu-stanovisko-dgb>>

[9] Další na řadě? Španělsko může položit dluhová krize eurozóny, varuje MMF. *Ihned.cz*. [online] 21.06.2011 [2013-08-25]. Dostupné z WWW: <<http://byznys.ihned.cz/zpravodajstvi-krize/c1-52139900-dalsi-na-rade-spanelsko-muze-polozit-dluhova-krize-eurozony-varuje-mmf>>

- [10] Economic cost of Europe's youth not in employment, education or training estimated at over €150 billion. *Europa.eu*. [online] 19.10.2012 [2013-08-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.eurofound.europa.eu/press/releases/2012/121022.htm>>
- [11] Employment and Social Developments in Europe 2012. *Europa.eu*. [online]. [2013-07-25]. Dostupné z WWW: <<http://bookshop.europa.eu/cs/employment-and-social-developments-in-europe-2012-pbKEBD12001/>>/
- [12] EU measures to tackle youth unemployment. *Europa.eu*. [online] 28.05.2013 [2013-08-28]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-464_en.htm?locale=en>
- [13] European Alliance for Apprenticeships. *Europa.eu*. [online] 26.08.2013 [2013-08-30]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/education/apprenticeship/index_en.htm>
- [14] „Eurozóna se propadá do recese“ *Presseurop.eu*. [online] 16.05.2013 [2013-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/press-review/3781631-eurozona-se-propada-do-recese>>
- [15] Evropa v pohybu. *Presseurop.eu*. [online] 14.10.2011 [2013-08-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/1057731-evropa-v-pohybu>>
- [16] Evropa 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. *Europa.eu*. [online] [2013-07-24]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:CS:PDF>>
- [17] Generace “Neets”, co nemá Nic. *Presseurop.eu*. [online] 28.11.2012 [2013-08-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/3089041-generace-neets-co-nema-nic>>
- [18] GOLLA, Petr. *Dlouhodobá nezaměstnanost a její dopady*. [online] 24.10.2005 [2013-08-30]. Dostupné z WWW: <<http://finexpert.e15.cz/dlouhodobá-nezamestnanost-a-jeji-dopady>>
- [19] Chudé řecké rodiny čelí potravinové krizi v důsledku ekonomické krize. *Freepub.cz*. [online] 13.08.2013 [2013-08-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.freepub.cz/2013/chude-recke-rodiny-celi-potravinove-krizi-v-dusledku-ekonomicke-krize/>>
- [20] Kapitulace Lisabonu. *Presseurop.eu*. [online] 07.04.2011. [2013-08-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/588961-kapitulace-lisabonu>>
- [21] Komise navrhuje balíček opatření zaměřených na zaměstnanost mladých. *Stredocech.eu.cz* [online] 26.12.2012 [2013-08-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.stredocech.eu.cz/article.asp?thema=2161&item=91462>>
- [22] Krize přinesla do Řecka nové smrtící drogy. *Denik.cz*. [online] 02.06.2013 [2013-08-18]. Dostupné z WWW: <http://www.denik.cz/ze_sveta/krize-prinesla-do-recka-nove-smrtici-drogy-20130602.html>

- [23] Krize velí: zpět ke svačinám! *Presseurop.eu*. [online] 17.03.2010 [2013-08-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/news-brief/211941-krize-veli-zpet-ke-svacinam>>
- [24] Minimální mzda od ledna 2010. *Mpsv.cz* [online]. [2013-08-30]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/8542/finalova_podoba_letaku.pdf>
- [25] Mládež v pohybu. *Europa.eu*. [online]. [2013-07-25]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/education/pub/pdf/higher/yom_cs.pdf>
- [26] Na boj s nezaměstnaností mladých poskytnou státy osm miliard eur. *Euroskop.cz*. [online] 04.07.2013 [2013-08-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/8955/22658/clanek/na-boj-s-nezamestnanosti-mladych-poskytnou-staty-osm-miliard-eur/>>
- [27] Náboženství úplatků. *Presseurop.eu*. [online] 03.07.2013 [2013-08-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/3933741-nabozenstvi-uplatku>>
- [28] NAVRÁTIL, Marcel. *Služba EURES v Evropské unii (EU) a Evropském hospodářském prostoru (EHP)*. [online] 18.07.2013. [2013-08-26]. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/eures/sit_eures>
- [29] Nezaměstnanost mládeže hrozba ztracené generace. *Mowapay.cz*. [online]. [2013-09-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.mowapay.cz/nezamestnanost-mladeze-hrozba-ztracene-generace>>
- [30] Nezaměstnanost mladých v ČR a EU. *Infoabsolvent.cz*. [online]. [2013-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi?Stranka=0-0-04>>
- [31] Nová země zaslíbená. *Presseurop.eu*. [online] 12.06.2013 [2013-08-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/3871981-nova-zeme-zaslibena>>
- [32] PINKASOVÁ, Martina. *Minimální mzda nebo zaručená mzda? Vyznejte se v pojmech*. [online] 21.08.2013 [2013-09-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/minimalni-mzda-nebo-zarucena-mzda-vyznejte-se-v-pojmech>>
- [33] Quality Framework for Traineeships. *Europa.eu*. [online]. [2013-09-04]. Dostupné z WWW: <<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=7620&langId=en>>
- [34] SMOLÍK, František. *NEZAMĚSTNANÍ NELENOŠTE !* [online]. [2013-09-02]. Dostupné z WWW: <<http://info-zpravodaj.sweb.cz/nezamestnanost.html>>
- [35] Sociální dopady nezaměstnanosti. *Ekonomie.cz* [online]. [2013-09-02]. Dostupné z WWW: <<http://ekonomie-otazky.studentske.cz/2008/07/sociln-dopady-nezamstnanosti.html>>

[36] Struktura nezaměstnanosti se v budoucnu promění. *Investia.cz*. [online] 16.12.2011 [2013-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.investia.cz/struktura-nezamestnanosti-se-v-budoucnu-promeni>>

[37] TEIML, Dominik. *Dopady minimální mzdy na chudé*. [online] 18.01.2013 [2013-08-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.mises.cz/clanky/dopady-minimalni-mzdy-na-chude-965.aspx>>

[38] The Annual Growth Survey and the Joint Employment Report in the context of the European Semester: political guidance on employment and social policies - Council Conclusions. *Europa.eu*. [online] 04.03.2013 [2013-08-25]. Dostupné z WWW: <http://register.consilium.europa.eu/servlet/driver?page=Result&lang=EN&ssf=DATE_DOCUMENT+DESC&fc=REGAISEN&srm=25&md=400&typ=Simple&cmsid=638&ff_TITRE=Joint+Employment+Report&ff_FT_TEXT=&ff_SOUS_COTE_MATIERE=&dd_DATE_REUNION=>>

[39] TREJBAL, Václav. *Proč se Evropané neradi stěhují za práci? Musí příliš bojovat s úředním šimlem*. [online] 05.05.2012 [2013-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://byznys.ihned.cz/c1-55703240-proc-se-evropane-neradi-stehuji-za-praci-musi-prilis-bojovat-s-urednim-simlem>>

[40] VAVREČKOVÁ, Jana et al. *Riziko možného odlivu kvalifikovaných odborníků z České republiky do zahraničí*. [online]. [2013-08-28]. Dostupné z WWW: <http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_276.pdf>

[41] Young people and 'NEETs'. *Europa.eu*. [online] 18.01.2013 [2013-09-01]. Dostupné z WWW: <http://www.eurofound.europa.eu/emcc/labourmarket/youth.htm?utm_source=email_press&utm_medium=email&utm_campaign=neets20121022>

[42] Youth employment: Commission proposes package of measures. *Europa.eu*. [online] 05.12.2012 [2013-08-30]. Dostupné z WWW: <<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1036&newsId=1731&furtherNews=yes>>

Webové stránky institucí

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

<http://stats.oecd.org>

Kontakt

Ing. Lenka Kocourková
Finanční úřad pro Středočeský kraj, Území pracoviště v Kladně
Leoše Janáčka 3181
272 80 Kladno
Česká republika
Lenka.Kocourkova@fs.mfcr.cz